

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, polletno 13 Din, četrletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi računajo po 2, pri trikratni objavi po 1'80 in pri večkratni objavi po 1'40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Štev. 18.

Ljubljana, dne 15. septembra 1925.

Leto IV.

Mednarodni kongres lesnih delavcev v Bruslju.

(Konec.)

Gossip pravi, da je bil kot zastopnik svoje organizacije v Moskvi in Parizu. Komunisti ga pa smatrajo za zastopnika izvršilnega odbora mednarodne unije. Woudenberg dokaže to na večih noticah iz komunističnih časopisov. Gossip ni proti zlorabi imena naše mednarodne unije nič ugovarjal. On nasprotno podpira komunistična stremeljenja. Skupno s komunisti nas imenuje reakcionarce, ker za- vračamo njegovo naziranje.

Švicarska zveza stavbenih in lesnih delavcev zahteva sprejem komunističnih zvez v mednarodno unijo. Nje zastopnik, tovariš Reichmann, je tukaj izjavil, da je s komunisti prav lahko mogoče skupaj delati. To pravi zastopnik zveze, ki se mora enako kakor vsaka druga deželna zveza odločno postavljati v bran proti razdiralnemu delu komunistov. V svoji deželi noče Reichmann s komunisti zaradi njih sovražnosti proti strokovnim organizacijam imeti nič opraviti, toda mi naj jih sprejmemo v mednarodno unijo. Kongres bo to odklonil in s tem obvaroval mednarodno gibanje lesnih delavcev pred škodo.

Walop (Amsterdam), blagajnik mednarodne zveze, je podal nekatera pojasnila k v tisku predloženem blagajniškem poročilu.

Nato se je vršilo glasovanje. Najprej se glasuje o splošnem delu poročila mednarodnega tajnika, ki se odobri; proti je glasoval le italijanski tovariš. Potem se glasuje o Gossipovi zadevi. Glasovanje se izvede v zmislu statuta tako, da imajo zveze do 5000 članov en glas, do 10.000 dva glasova, do 20.000 tri, do 50.000 štiri glasove. Večje zveze imajo za vsakih 50.000 članov en glas več. Rezultat glasovanja je, da je 39 glasov postopanje Gossipovo obso-dilo, 15 glasov pa odobravalo. Šest udeležencev ni glasovalo.

Dva predloga angleške zveze pohištvenih mizarjev in švicarske zveze stavbenih lesnih delavcev, ki zahtevata sprejem komunističnih zvez, sta bila rešena s predloženim sklepom angleške zveze lesnih delavcev, ki pravi: Kongres naroča izvršilnemu odboru, da, ne da bi kršil načela našega gibanja, nadaljuje napore za sprejem vseh organizacij, ki so še zunaj mednarodne zveze in so pripravljene, priznati nje pravila in sklepe.

Ta sklep se je namreč sprejel z vsemi proti petim glasovom. Drugi predlog švicarske zveze stavbenih in lesnih delavcev zahteva, da, če bo vseruska zveza lesnih delavcev povabila izvršilni odbor k svojemu bodočemu kongresu, se temu vabilu mora odzvati. Na predlog Tarnowa se predlog sprejme z naslednjo izpremembo: Izvršilni odbor sme poslati delegacijo v Rusijo, če bo smatral, da ima pomen in je potrebno ter v Rusiji vladajo razmere, da bo delegacija imela možnost, vršiti poljubno preiskavanje.

Nato je prišel na dnevni red referat Tarnowov o „nalogah in obliki organizacije“. Tudi ta referat je bil natisnjen, tako da je poročevalec le kratko utemeljil svoje poročilo. Priporočilo se je, da zveze referat temeljito preštudirajo. Ako bi Tarnowova načela zveze ne odobrile, naj se o problemu razpravlja na prihodnjem mednarodnem kongresu lesnih delavcev. Danes objavimo samo vodilne misli Tarnowova, ki jih navaja v referatu:

1. Po sedanjí gospodarski in politični situaciji je najprimernejša oblika strokovnih organizacij nacionalno ločene, centralne po-

klicne ali industrijske zveze, in te združene v deželne centrale in deželne centrale v mednarodne strokovne zveze.

2. Poleg združevanja regionalnih strokovnih organizacij po deželah je združitev v mednarodno enoto strokovnih organizacij istega poklica ali iste industrije enako potrebno.

3. Mednarodna zveza strokovnih organizacij je naravno središče regionalno razporejenega strokovnega gibanja in se more zgraditi le na deželnih centralah. Obseza obenem tudi poklicne skupine, ker so posamezne poklicne in industrijske zveze včlanjene pri deželnih centralah.

4. Delovno področje mednarodnih poklicnih tajništev je omejeno specielno na zadeve dotičnega poklica ter ima svojo mejo tam, kjer se prično splošna vprašanja strokovnih organizacij, ki spadajo nacionalno v kompetenco deželnih central, mednarodno pa v ono mednarodne strokovne zveze. V splošnih strokovnih vprašanjih poklicne internacionale niso samostojne, nego so podrejene mednarodni zvezi strokovnih organizacij, in niso sklepajoči, marveč izvrševalni organi.

5. Ni potrebno in ne primerno, da bi poklicne internacionale imele direktno zastopstvo v predstojništvu mednarodne zveze strokovnih organizacij. Za sodelovanje pri obravnavanjih splošnih strokovnih interesov, ki jih vrši mednarodna zveza strokovnih organizacij, so zastopane po svojih deželnih centralah. Sistem dvojnega zastopanja nasprotuje načelom vsake pametne organizacije.

6. Dunajski sklep se zopet razveljavi in pravila mednarodne zveze strokovnih organizacij izpremene tako, da se njene instance s pravico sklepanja sestavijo samo iz deželnih central.

Soglasno se je sklenilo, da ostane mednarodni sekretariat v Amsterdamu. Istotako je bil za mednarodnega tajnika zopet soglasno izvoljen tovariš Woudenberg. Pri volitvi izvršilnega odbora so bili soglasno zopet izvoljeni: Tarnow, Nemčija (namestnik Gross, Avstrija), M. Petersen, Dansko (namestnik Linde, Švedija). Namesto van De Vlaemynka, Belgija, ki odkloni zopetno izvolitev, ker je glavno zaposlen pri belgijski strokovni centrali, je bil izvoljen Hauwaert, Belgija (namestnik Chiron, Francija). Za angleško mesto v izvršilnem odboru sta bila stavljeni dva predloga. Pri glasovanju je dobil Wolstoncroft (angleška zveza lesnih delavcev) 33 glasov, Gossip (angleška zveza pohištvenih mizarjev) 22. Prvi velja potemtakem kot član, drugi pa kot namestnik.

S tem je bil dnevni red kongresa izčrpan. Ob živahnem odobravanju se je oglasil k besedi

Hutcheson (Amerika) in izvajal: Radi smo se odzvali povabilu na ta kongres, zakaj mi hočemo delati z vami skupno. Ni pa namreč vprašanje priključitve tako lahko rešiti. Naših članov dela do štirih petin na stavbah in ena petina v delavnicah. Delovne razmere so dobre. Delovni čas znaša povprečno 34 ur na teden. V delavnicah znaša povprečna mezda 75 centov, na stavbah 1 do 1'50 dolarja. Naši člani bodo pristopu mednarodni uniji pritrdili, če se nam izpregleda nekaj obveznosti. Te so pa tako podrejene nravi, da se bo prav lahko sporazumeti. Zaraditega ne pravimo adijo, marveč Na svidenje!

Tarnow se zahvali tovarišu Hutchesonu za njegove besede ter se nadeja, da bo priključitev ameriških tovarišev prav kmalu dejstvo. Tarnow se še na kratko ozre na delo kongresa ter ga zaključí z živiočlicem na mednarodno unijo lesnih delavcev, kateremu so se delegati navdušeno pridružili.

Obrtnonadaljevalne šole v Sloveniji.

Za obrtniški stan je strokovna šolska izobrazba velevažna. Obrtniškemu naraščanju pa nudijo to izobrazbo špicijsko v to pri-krojene obrtnonadaljevalne šole, ki jih morajo v smislu zakona za časa učne dobe obiskovati vsi vajenci in vaječke. Naraščaj prihaja v rokodelstvo večinoma iz tri- do petrazrednih ljudskih šol. Ker je pouk v obrtnih šolah za to mladino v svrhu izpopolnitve teoretičnega in praktičnega znanja v obrti neobhodno potreben, so naši predniki za vajece ustanovili že leta 1856 v Ljubljani obrtnonadaljevalno šolo. Od takrat naprej so se te šole potom ministerielne naredbe in pozneje po zakonu v celi bivši Avstriji proglasile za obvezne ne le za vajece, marveč tudi za vse mladoletne delavce in delavke po tovarnah do 18. leta. Ne sme se pa pozabiti, da dela vajecek za časa učne dobe, to je tri leta in še več, brezplačno pri mojstru ozir. v tovarni. Vsled tega bi se moralo veliko več pažnje posvetiti šolski izobrazbi in tudi špicijskim tečajem za posamezne stroke.

Imamo pa pri nas še razne kraje po deželi, ki so brez šole za vajece in to so: vsa bohinjska dolina, ribniški okraj, cerkljanski, poljanski, kozjanski, črnomeljski, višnjegorski, žužemberški, kostanje-viški, gornjegrajski, mežiški, šentlenarski, laški (kjer je šola lanske leto že bila) in večina prekmurskega okoliša. Vse občine v teh okrajih se morajo združiti v večje skupine, da se še letos ustanove šole za vajece. Opozarjamo, da je ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu poslal ljubljanski oddelk predlog k reformi obrtnega reda, ki zahteva: Da postani obrtni pomočnik le vajecek, ki je absolviriral z dobrim uspehom obrtnonadaljevalno šolo.

Kdor tega pogoja nima, ne postane pomočnik, nego ostane vedno pomagalec. Le vajecek z absolvirano obrtnonadaljevalno šolo se pripusti k pomočniškemu izpitu, mojster pa more postati le tisti pomočnik, ki napravi mojsterski izpit. Predlog naglašja: V interesu napredka našega obrta bi bilo, da akceptira ministrstvo te predloge: dokler velja še stari obrtni red, so kmetiški vajecki, popolni ali napol analfabeti, enakopravni z mestnimi vajecki ter postajajo ne-upravičeno pomočniki ali celo mojstri. Vsled tega je nujno potrebno, da se v vsakem okraju ustanovi vsaj po ena šola, da ne bodo va-jenci v poznejšem življenju oškodovani na svojih pravicah.

Za minulo šolsko leto 1924-25 je obiskovalo na 66 šolah 6860, napram prejšnjemu letu na 56 obrtnonadaljevalnih šolah 5278 vajecek in vajecek na 1582 več. Poleg teh pa še 783 trgovskih vajecek in vajecek na 8 trgovskonadaljevalnih (gremijalnih) šolah, napram prejšnjemu letu 918 na 9 šolah (odpadla je v Sevnici). Nanovo ustanovilo letos 11 šol, in sicer dve strokovni za grafično obrt v Ljubljani in gostilničarski tečaj v Mariboru, nadalje splošne šole v Gornji Radgoni, Hrastniku, Križah pri Trzinu, Mokronogu, Novem mestu, Poljčanah, Zgornji Poljskavi, Zgornji Šiški in Radečah za 581 vajecek in vajecek.

Pripomniti moramo, da je hvalevredno veliko pripomogla do-seđaj z denarnimi podporami za obstoj teh šol v Sloveniji Trgovska in obrtna zbornica za Slovenijo, mestna občina ljubljanska pod župa-nom dr. Peričem, ki je Zveza delovnega ljudstva votirala 250.000 K, da se je sploh po vojni začel pouk na teh šolah v Ljubljani. Samo v Ljubljani je 8 šol: 1 splošna 130, 1 deška za oblačilno stroko 320 in dekliška z 284, 1 za stavbne obrti 359, 1 za mehanično-teh-niške obrti 552, 1 za gostilničarski tečaj 50, 1 za grafično obrt 43 in na Rakovniku splošna mizararska, krojaška, čevljarska šola 64 va-jencev, skupaj 1802 vajecek in vajecek. Isto nalogo so izvršila tudi druga mesta, trga in občine po Sloveniji. Sedaj naj pa tudi novoustanovljena Delavska zbornica v Ljubljani priskoči na pomoč — saj morajo vsi zavarovanci pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev od vseh vplačanih bolniških prispevkov še posebej plačati za delavsko zbornico osem in eno tretjino odstotkov. Nekaj tega denarja naj se uporabi za obrtnonadaljevalne šole v Sloveniji.

Ne priznavamo.

Iz več krajev nam pojavljajo, da lesnoindustrijska podjetja reducirajo delavcem plače. Ne bi se na vse zadnje čudili tej praksi, če bi imeli lesni delavci tolike plače, da bi odgovarjala vsaj vred-nosti predvojnih plač in da bi cene življenskih potrebščin res padale v toliki meri, da bi kaj zaleglo. Tako pa ni ne eno in ne drugo. Že v predvojni dobi niso plače lesnih delavcev odgovarjale eksistenč-

nemu minimumu, še manj pa odgovarjajo eksistenčnemu minimumu danes, ker znašajo povprečno le 80 odst. predvojnih. Res je, da so cene nekaterim vrstam živeža padle, toda padec teh cen je tako ma-lenkosten in neznamen, da se v gospodinjstvu delavcev niti ne pozna.

Na drugi strani pa se ne da prezreti, da so lesnoindustrijska podjetja dosegla marsikatero olajšavo pri prevozu na železnih. Že samo dejstvo, da je bila odpravljena takozvana lomljena tarifa, znači za nje veliko ugodnost. Navzlic temu priznavamo, da konjunktura za lesno industrijo ni baš sijajna, živeti pa se da. Ali gospodje so se navadili visokih dobičkov in jim kar v glavo ne gre, da bi se zadovoljili z razmeroma in primernimi manjšimi profiti. Redukcija plač je bila izvedena v Mežiški dolini in sicer za 10 odst. In kakor se nam javlja obstoji namen reducirati plačo lesnih delavcev v Starem trgu kar za 15 odst. V Lescah so lesni delavci, da preprečijo re-dukcijo plač, stopili v stavko — in tako lepo naprej.

Redukcije plač, ki se javljajo ter napovedujejo, dajo misliti. Nastane vprašanje, kam bo vse to po tej poti šlo? Na eni strani dokazujejo te redukcije, da so naši podjetniki silno malenkostni. Na mestu, da bi skušali svoje pozicije utrditi z dosego olajšav, ki bi jih bilo iskati na trgovskem, tarifarnem in trgovinsko-pogodbenem polju, iščejo svoje rešitve pri delavskih plačah ali z drugimi besedami re-čeno delavci naj nosijo vso breme konfuznih gospodarskih grehov. Pri vsem tem so naši lesnoindustrijski tako kratkovidni, da ne opazijo, da veselja do dela z redukcijo itak pičlih plač pri delavcih ne bodo dvignili. Zidati na prazne želodec delavcev je zadnje sredstvo, ki ga smatrajo naši gospodarji za potrebno za sanacijo ogroženih do-bičkov. Bolj otročji in naivni taki računi biti ne morejo. Kaj po-maga pripovedovati delavcem, da se je dinar dvignil, ko od tega dviganja ničesar nimajo.

In sedaj se sodrugi sami sebe vprašujemo, ali je bilo treba, da moramo mirno gledati, kako se nam krajšajo plače? Kolikokrat je bilo z govorjeno in pisano besedo rečeno ter opozorjeno, da bo slabo, če ne bomo imeli take strokovne organizacije, kakršno bi rabili, da bi bili sposobni postaviti se v bran? Nič ni pomagalo, večina lesnih delavcev je strokovno organizacijo puščala v nemar, misleč, da bodo bolje odrezali; sedaj se pa izkazuje, da se malomarnost kruto ma-šuje. Kdor zna le količjak računati, si bo sedaj prav lahko izra-čunal, koliko bo z redukcijo imel škode odnosno koliko bi si lahko prihranil, če bi organizacija bila vstanu izvajanje predčasnih redukcij preprečiti. Bojimo se, da ne bo samo pri tem ostalo, kajti kdor tak-tiko lesnih industrijcev pozna, ve, da je to, kar se dogaja, šele za-četek in da bodo pritiskali čez dalje huje. Že popreje so lesnim delavcem dopovedali, naj delajo več kakor osem ur, češ, več boste zaslužili. Ta sicer indirektni pritisk bo sedaj gotovo še bolj zalegel, ker se pri reduciranih plačah bo dalo še težje živeti kakor popreje, in tako bodo lesni delavci samo radi tega, ker jim je bilo žal pri-spevkov za strokovno organizacijo, na lep način zapravili osemurni delovni čas in bodo pri deseturnem delovnem času s časoma še manj zaslužili, kakor so preje zaslužili pri osemurnem delovnem času. Zato pravimo, ako sedanje redukcije plač lesnih delavcev ne zdramijo, potem jim ni pomagati. Naj bi naše besede ne bile govorjene gluhim ošesom. Kasneje zabavljati in rentatičiti ne bo prav nič pomagalo. Pomagala bo le strokovna organizacija, v kateri je včlanjeno vse lesno delavstvo, ki neumestnih redukcij ne le da ne bo priznavalo, temveč jih bo tudi znalo preprečiti.

Lesni delavci Slovenije spadajo v Osredn-je društvo lesnih delavcev.

Zgodilo se je, da je Splošna delavska zveza Jugoslavije usta-novila tudi podružnico v Sevnici za tamošnje lesne delavce. Menimo, da je s tem prekoračila svoj delokrog, ker je jasno, da ena bratska strokovna organizacija ne bi smela delati drugi neumestne konku-rence. Smatramo, da bi bilo odveč o zadevi razpravljati na dolgo in široko, ker pričakujemo, da bodo sodrugi pri Splošni delavski zvezi storjeno napako lojalno priznali ter popravili s tem, da pre-vedejo lesne delavce v Sevnici tja, kamor spadajo, to je v Osrednje društvo lesnih delavcev, kar gotovo ne bo težko, ker ima Splošna delavska zveza Jugoslavije v Sloveniji delokrog dovolj obširen, ne da bi pri tem škodovala obstoječim strokovnim organizacijam in s tem povzročala nepotrebno animoznost. Upamo, da bo ta naš prija-teljski opomin zadostoval.

Pamet je včasih boljša kakor žamet.

Kriza v mizarski stroki v Ljubljani se še ni poglobila in kakor vse izgleda bo za mnoge mizarske pomočnike letošnja zima izredno kruta. Tvrdba Binder na primer je 12. t. m. pričela z odpusti in ni izključeno, da bo z odpusti še nadaljevala. Tvrdba Matjan je število mizarskih pomočnikov skrčila na minimum. Ako se tvrdki Naglas ne posreči dobiti neko večjo dobavo pohištva za Beograd, ki jo pričakuje, bo tudi v ti tovarni pričakovati redukcijo mizarjev. Pri vsem tem je za „zrelost“ ljubljanskih mizarjev značilno, da pri tvrdki Bizjak, ki ima slučajno nekaj dela, delajo nadure! Ne vemo, ali se mizarjem pri g. Bizjaku tako silno mudi, da se delo čimprej izvrši in da tudi oni pojdejo na cesto, ali kaj.

Delati danes v Ljubljani nadure in kršiti osemurni delovni čas, je pri splošnem pomanjkanju dela in naraščajoči brezposelnosti mizarjev zelo — pa recimo „pametno“. Halo! Kje pa so tisti sodrugi, ki so včasih tako razgrajali; ali kaže sedaj molčati in šele potem zopet kričati, kadar bo zopet sijalo solnce? Ej, čudni smo čudni. Med mojstri se je našlo nekaj takih, ki stegujejo svoje jezike in zabavljajo na našo strokovno organizacijo, čeprav jih prav nič ne briga; med nami pa se najdejo junaki, ki tem gospodom mojstrom pridno sekundirajo! Kaj hočete še več? „Lepšega“ in „idealnejšega“ si svet predstavljati ne more kakor to, če delavec pomaga delodajalcem razbijati delavsko organizacijo. Ako kak mojster reče, da je naša organizacija za nič in da se tam samo goljufa in žre, mora seveda tudi delavec pljuniti na svojo stvar —! Kaj zato, da se je v tej organizaciji goljufalo in žrlo tako, da se baš ta organizacija lahko postavlja z lepim premoženjem, ki pač dokazuje, da je kaj takega vstanu izustiti kak podel šuft in naj si bo to potem kak mojster ali delavec. Sicer pa hvala bogu, da je med ljubljanskimi mizarji takih kreatur le malo, ki bi pomagali trobiti v rog delodajalcev.

Kajti za vsakega ljubljanskega mizarja, ki ima le količkan možgan in ki te možgane zna rabiti, je jasno, da si je nekaj delodajalcev vzelo za nalogo voditi zoper našo organizacijo kampanjo obrekovanja, sumničenja in blatenja in to samo raditega, ker smatrajo sedanji čas krize za najbolj ugoden, da to organizacijo, ki jim je trn v peti, uničijo.

Naša organizacija ni nobena knjiga, ki bi bila zapečaten s sedmimi pečati. V njeno delo in v njeno gospodarstvo ima vsak član vedno vpogled. Seveda zanimati se mora, in sicer sam, in ne poslušati kakega na robu propada nahajajočega se mojstra. S tem je menda dosti povedano, za ušesa ne bo nihče nikogar vlačil v društveni lokal. Če se pa izmed ljubljanskih mizarjev-članov o korektnosti društvenega gospodarstva noče sam uveriti, potem naj bo kar lepo tiho. Ako pa kdo noče sodelovati in se mu zdi primernejše poslušati umazana usta ljudij, ki jih naša organizacija sploh nič ne briga, tedaj naj bo uverjen, da bodo funkcionarji svojo čast in ugled društva znali braniti napram vsakemu. Če pa kdo med ljubljanskimi mizarji po vsej sili hoče uganjati kverulantstvo, tedaj se naj pripravi, da mu bomo tudi javno povedali v brk, zakaj ga uganja.

Koliko plača delavec za bolniško zavarovanje.

Tajništvo Osrednjega društva lesnih delavcev dobiva od delavcev posameznih lesnoindustrijskih podjetij večkrat pritožbe, da jim nprave za bolniško zavarovanje odtegujejo več kakor bi smele. Da si bodo sodrugi glede odtegljajev na jasnem in da bodo lahko kontrolirali, če se jim za bolniško zavarovanje ni odtegnilo preveč, podajamo sodrugom nastopna pojasnila: Bolniško zavarovalni prispevek znaša na teden 36 odstotkov od enodnevnega zavarovane plače. Na primer: Delavec, ki zasluži čez 40 Din na dan, je zavarovan samo za 40 Din. (To je najvišja zavarovana mezza.) Za teh 40 Din zavarovane mezde znaša zavarovalni prispevek na teden 14:40 Din, to je 36 odstotkov. K temu prispevku se prišteje še 5 odstotkov za Borzo dela, kar znaša 72 para, skupaj torej 15:12 Din. Od tega skupnega zneska plačata delavec in gospodar vsak polovico, tako da odpade na delavca tedensko 7:56 Din. Razen tega plača delavec še ves prispevek za Delavsko zbornico, ki znaša 0:5 odstotkov od zavarovanega dnevnega zaslužka, to je 1:20 Din na teden.

Skupni prispevek, katerega mora plačati oni delavec, ki zasluži čez 40 Din dnevno in je v najvišjem (17.) zavarovalnem mezdnom razredu, znaša 8:76 Din tedensko.

Ker je po današnji zavarovalni razpredelnici 17 mezdnih razredov, je delavcu, ki zasluži 40 Din in manj dnevno, težko določiti vsoto skupnega zavarovalnega prispevka, katerega mora plačati, oziroma mu delodajalec od plače odtegne. (Prinašamo pregled prispevkov za vseh 17 mezdnih razredov.) V teh zneskih je že vračunan prispevek za Borzo dela in za Delavsko zbornico, ki znaša v dinarjih za mezdne razrede od I.—XVII.:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
—38	—47	—57	—69	—85	1:20	1:46	1:75	2:12
X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	
2:56	3:07	3:68	4:38	5:26	6:31	7:45	8:76	

Toliko in niti pare več ne sme delodajalec delavcu odtegniti za označene prispevke. Prispevek za nezgodno zavarovanje mora plačati delodajalec sam. — Prepričajte se po vaših zaupnikih, v katerem mezdnom razredu se z ozirom na vaše plače nahajate, in skrbite za to, da vam delodajalec ne odtegne več, nego on pri blagajni odračuna.

Poleg tega pride seveda še v poštevek direktni davek v znesku Din 3:30 od vsakih 100 dinarjev.

Vestnik organizacije.

Na Milanovem vrhu so se dne 14. avgusta t. l. zbrali v lepem številu delavci, zaposleni pri tamošnjem lesnoindustrijskem podjetju tvrde Fr. Žagar na shod, ki se je po delu vršil v obratni kantini. Lesni delavci na Milanovem vrhu so že zdavni želeli, da bi jih obiskal enkrat tudi s. Tokan. Ta želja se je sodrugom omenjenega dne izpolnila. S. Tokan je v družbi s s. Bradeškom vzel precej dolgo pot pod noge in je prišel in kakor po navadi prišel je tudi okrajni glava riz Cabra. Orožniki to pot službeno niso prišli.

Značilno je, da so vsi delavci velikega lesnoindustrijskega podjetja sami Slovenci, čeprav se nahaja kraj že lepe kilometre na Hrvaškem. Na Rogu nad Kočevjem na primer, kjer se nahaja naravnost kolosalno lesnoindustrijsko podjetje Aueršpergovo, ki ga ima v najemu neka tvrdba Špitzer, so nasprotno razen profesoristov zopet zaposleni sami zagorski Hrvatje, dasi se podjetje nahaja v Sloveniji.

Na Milanovem vrhu je za delavce življenje zelo trdo, toda o tem pozneje; nikakor pa ne gre prezreti dejstva, da je tamkaj opažati neke začetke kulture, čeprav v zelo skromni obliki, ki jih v podobnih, od človeških bivališč oddaljenih krajih iščeš zastoni. Shod se je namreč vršil ravno ob šolskih počitnicah, na Milanovem vrhu pa so ta čas imeli otroci delavskih družin takozvano ferijalno šolo, ki naj bi vsaj deloma nadomestila redni šolski pouk, ki ga vsled prevelike oddaljenosti ne morejo biti deležni. S tako ferijalno šolo, ki otrokom od daleč ne nudi potrebnega pouka, vprašanje šolske vzgoje otrok takih samot ševda ni rešeno. Ipak ferijalni šolski pouk na Milanovem vrhu dokazuje, da je mogoče napraviti marsikaj, ako je na mestu razumevanje in volja.

Drugo, kar je omenitve vredno, je, da imajo na Milanovem vrhu tudi čitalnico, ki je sicer primitivna, a vendar je. Ali tudi čitalnico bi se dalo spraviti na potrebno višino, če bi za njo bil opažati interes, toda žal, da ravno med delavci interes za čitalnico ni prevelik. Sodrugom bi bilo priporočati, da se v svojem prostem času čitalnice pridno poslužujejo.

V ostalem je kruh lesnih delavcev na Milanovem vrhu silno grenak. Marsikaj je potrebno temeljite remedure. Delavci silno trpe vsled jako primitivnih, človeka nedostojnih stanovanj v barakah in pa vsled pomanjkanja pitne vode. Najhujše pa je stvar glede oskrbovanja delavcev z živili. Vsled prevelike oddaljenosti so delavci, kar se tiče živčevja, izročeni na milost in nemilost kantini. In ravno kantina, ki bi morala biti za delavce blagoslov, je narobe. Izgleda, da delavci delajo samo za kantino, kar je pri pičlih zasluškah in pa pri pretiranih cenah zelo verjetno. Najhujše na stvari pa je, da alkohol, ki se ga delavcem nudi, tudi na upanje, opravlja naravnost rabeljsko delo. Kakšno zlo je nastalo iz razmerja, ki ga je ustvarila

dobičkaželjnost kantine, dokazuje najbolj dejstvo, da so do malega vsi delavci raztrgani in da si niso vstanu nabaviti potrebne obleke, kar je spričo prihajajoče zime naravnost strašno. Zima na Milanovem vrhu ni šala, kajti snega je včasih dva do tri metra. Žganje bi moralo biti sploh prepovedano in tudi vino ne bi se smelo točiti na upanje.

Le žal, da delavci še vedno ne razumejo, da brez čvrste strokovne organizacije se ne bodo razmere popravile, zato se pa dogaja, da enkrat pristopijo, jo drugič zopet puščajo v nemar, pa zopet pristopijo in tako dalje. Na ta način seveda ni drugega pričakovati, kakor da ostaja vse pri starem, ker tam, kjer ni tožnika, tudi ni sodnika. Skrajni čas bi bil, da bi se sodrugi končno zavedali, da zboljšanje razmer je le mogoče potom vztrajnega in požrtvovalnega dela, ki mu je predpogoj strogo izvedena strokovna organizacija. Upajmo, da bo po shodu, na katerem je s. Tokan vso situacijo obširno razložil, boljše.

V Starem trgu se je vršil shod lesnih delavcev na praznik dne 15. avgusta, na katerem sta poročala istotako sodruga Tokan in Bradeško.

Kar mora vsakega obiskovalca Starega trga prijetno iznenaditi, je to, da imajo tamošnji lesni delavci na razpolago za tamošnje razmere naravnost sijajen delavski dom. Zgradba je na podzidku sicer napravljena vsa iz lesa, vendar pa je urejena tako, da je porabna tudi po zimi. Velika, prostorna dvorana z odrom za dramatične predstave, v katero gre do šest sto oseb, je naravnost moderna. Da ne pretiramo, lahko dokažejo ljubljanski diletantje „Svobode“, ki so na odru te dvorane že igrali. Dvorana ima tudi zasilne izhode, kar je vsekakor važno.

Poleg dvorane se v zgradbi nahajajo tudi vsi za društveno življenje potrebni lokali s kuhinjo vred. Razen tega ima v domu še stanovanje neki sodrug, ki je ob enem oskrbnik. Pri delavskem domu je tudi precejšen kompleks travnika, ki bi s časoma postal lep vrt, ako bi se ga primerno zasadilo z drevjem. Za enkrat bi kazalo v domu ustanoviti knjižnico, ki bi delavstvo in tudi male kmete zalagala z dobrim čitvom. Za dvorano, kakor jo imajo starotržki sodrugi, jih zavidajo lahko celo ljubljanski, ki nimajo lastne strehe niti za svoje strokovne organizacije. V Starem trgu in njega okolici so lesni delavci precej številni, saj je vsega kraja glavni vir lesna industrija. Le škoda, da premnogi lesni delavci ne znajo ceniti vrednost in prednost, ki jo v delavskem domu imajo.

Podružnica Osrednjega društva lesnih delavcev v Starem trgu je bila od prevrata sem za naše razmere naravnost vzorna in le temu dejstvu so se imeli zahvaliti, da so lesni delavci večkrat lahko zaznamovali uspehe in da so osobito s svojo plačo marsikateremu kraju prednjačili. Red in disciplina ste trajali vse dotlej, dokler se v kraju ni pojavil zli, alkoholizirani duh, ki je bodisi iz zlobe, bodisi iz neumnosti za ves pokret v Starem trgu zaslužne sodruge oblatil in s tem zasejal nezaupanje v vrste lesnih delavcev. Pričakovati je, da je zadnji shod prinesel vsaj toliko jasnosti, da bodo sodrugi lesni delavci v Starem trgu uvideli, da je neizogibno potrebno na prvotni započeti poti nadaljevati. In ako se to ne bo zgodilo takoj, jih bodo razmere v to prisilile; škoda, ki bi drugače morala nastati, bi si lesni delavci pač morali pripisati na svoj rovaš.

Na drugem mestu govorimo o namenih lesnoindustrijskih podjetnikov, ki te svoje namene že deloma tudi izvajajo. Kaj bi moralo s časoma še le nastati in česa bi se nam lesnim delavcem bilo nadejati, ako ne bomo imeli dovolj močne in odporne strokovne organizacije, to si vsakdo, ki zna misliti, lahko izračuna.

Ne, kolikor poznamo naše sodruge v Starem trgu, nas ni treba biti strah. Ljudje, ki so znali voditi strokovno organizacijo vrsto let tako, kakor so jo vodili v Starem trgu, jo bodo tudi v naprej.

V Ljubljani je bil na izrednem občnem zboru podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev, ki se je vršil dne 13. t. m. pri „Levu“, za predsednika izvoljen s. Žebavec, za podpredsednika pa s. Intihar.

Beležke.

Za priključitev rudarjev in železničarjev k Delavski zbornici. Centralno tajništvo Delavske zbornice je poslalo na pristojna ministristva dopis sledeče vsebine:

Gospodu ministru za šume in rude, saobračaja in za socialno politiko!

Da se izvršijo volitve za Delavske zbornice po zakonu o zaščiti delavcev (ZZD) § 36—69, je treba pripraviti material za te volitve.

§ 41 ZZD predvideva, da lahko volijo člane Delavskih zbornic vsi delavci in nameščenci, brez razlike spola, ki so zavarovani v slučaju bolezni in nesreč in ki so dovršili 18. leto svoje starosti.

Organi bolniškega zavarovanja (okrožne in okrajne, tovarniške in zadružne blagajne za zavarovanje delavcev, bratovske skladišnice, društvene blagajne itd.) so dolžni poslati Delavskim zbornicam evidenco svojih članov, ki so zavarovani z zaznačbo njihove starosti.

Izvršitev volitev je bila dosedaj otežkočena radi vodenja splošnega zavarovanja delavcev in radi neurejenosti v vprašanju glavnih delavskih panog in sicer rudarjev in železničarjev. Sedaj je to definitivno rešeno, železničarji so v svojih socialno-humanitarnih fondih, a rudarji v bratovskih skladiščih.

§ 37 ZZD piše: Da delavska zbornica „ščiti ekonomske, socialne in kulturne interese delavcev in nameščencev, a v § 1 istega zakona se določa, da spadajo v območje zakonske zaščite vsa privatna, industrijska, trgovska, obrtna, rudarska in njim slična podjetja, brez ozira na to, komu pripadajo, privatnikom ali javnosti, ali obratujejo redno ali samo časovno.“

Z ozirom na zakon in z ozirom na redne volitve Delavskih zbornic, da se one čim preje izvršijo, Vas prosimo gospod minister:

Da organom delavskih zavarovanj (rudarskih, železničarskih), kateri so pod Vašim okriljem, izdate ukaz, da pošljejo delavskim zbornicam po § 41 ZZD potreben zgoraj omenjeni material za volitve.

Ljubljanska porota je te dni obsodila lesnega trgovca Antona Srebotnjaka na štiri leta ječe. Obsojen je bil radi raznih sleparij. Kakšen je Srebotnjak „ptiček“ se da sklepati tudi iz tega, da je že popreje obsedel šest let po ječah radi raznih goljufij.

Lesni delavci in žagarji, pozor!

Vse gozdne delavce in delavce na žagah opozarjamo, da so v vsej lesni industriji Bosne nastali med delavci in upravami podjetij ostre difference. Uprave lesnoindustrijskih podjetij so hoteli delavcem kratkomalo oktroirati podaljšanje dolovnega časa in ob enem tudi znižanje plač, čemur so se delavci energično uprli. To je dalo povod, da so konflikti na dnevnem redu.

Lesne delavce širom Slovenije odločno svarimo pred vsakim potovanjem v Bosno. Če bi se pa pojavil kak agent, ki bi hotel nabirati delavce za lesnoindustrijska podjetja v Bosni, naj se ga primerno zavrne.

Iz internacionalne lesnih delavcev.

Glasom lista „Bulletin“, ki je glasilo internacionalne Unije lesnih delavcev v Amsterdamu, se je za sprejem v internacionalno lesnih delavcev priglasil tudi „Savez Drvodjelskih Radnika za Bosnu in Hercegovinu“ in je bil tudi sprejet. Sedaj je troje organizacij lesnih delavcev včlanjenih pri internacionalni Uniji: naše Osrednje društvo lesnih delavcev, potem zagrebški Savez ter bosanski Savez.

Čuvajte osemurni delovni čas.

Inšpekcija dela opozarjamo, da se v posameznih lesnoindustrijskih obratih tepta določilo o osemurnem delovnem času, ki ga predvideva zakon o zaščiti delavcev. Znano nam je, da je bilo na primer tvrdki Scagnetti po inšpekciji dela prepovedano kršiti v tem pogledu zakon, tvrdka Scagnetti pa je šla preko te prepovedi in dela zopet po deset in deloma celo več ur dnevno brez vsakega oblastnega dovoljenja. Že popreje ni plačala delavcem 50% doplatek za nadure in ga ne plačuje tudi sedaj. Ni treba še posebej poudarjati, da tako kršenje osemurnega delovnika število nezaposlenih delavcev samo še povečava. Zato oblastno inšpekcijo dela naprošamo, da stopi takim tvrdkam, ki kršijo zakon, energično na prste in jih prisili, da delavcem tudi za nazaj plačajo doplatek za storjene nadure.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.